

hållbart

Verksamhetsberättelse • Sensus västra Sverige • 2018

sensus

SENSUS VÄSTRA SVERIGE HAR VUXIT. Sedan 2018 omfattar vi inte bara Halland och Västra Götaland utan också Dalsland och Värmland. Det betyder nya medarbetare, fler kontor och en massa ny verksamhet inom olika områden. Vi har också vuxit rent verksamhetsmässigt och gjort 14 000 fler timmar av folkbildning och 1268 fler regionala folkbildningsdagar. Vi har hittat nya föreningar och verksamheter att samarbeta med, ofta med medlemmar som är nya i folkbildningsverige. Några medarbetare har lämnat oss och nya har tillkommit, jag är en av dem.

Att komma som ny regionchef till Sensus västra Sverige har varit omtumlande. Jag har mötts av engagerade, kunniga och dedikerade medarbetare som brinner för folkbildning, kultur och demokratiutveckling och träffat företrädare för medlemsorganisationer och samarbetsparter med samma driv. Tillsammans utför vi ett demokratiskt vardagsarbete som gör Sverige rikare. Och det behövs, inte minst i en tid där demokratiska principer utmanas på så många olika sätt.

Fake news, alternativ fakta, hot och hat på sociala medier och ett allt mer polariserat debattklimat – mot det står folkbildningens hela grundval. Idén att vi tillsammans genom att dela kunskap och erfarenheter kan lära mer, skapa gemensam förståelse, utmana det förgivettagna, är inte ny men mer angelägen än på länge. Som ny i Sensus har det varit inspirerande att se hur alla, oavsett om vi arbetar med Scouterna, med fackliga frågor, i kyrkan eller med musikverksamhet drivs av den ambitionen och av att värna insikten om alla människors lika värde och vad det kräver av oss.

Kerstin Alnebratt

Just nu undersöker vi hur vi kan öka vår relevans ytterligare. Vi vill ta hållbarhetsfrågorna och Agenda 2030 på allvar och pröva hur vi kan konkretisera vårt bidrag till de utmaningar som vi och många av våra medlemsorganisationer står inför när det gäller ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Sensus i västra Sverige vill spela roll och vi vill göra det i samverkan med andra organisationer som delar samma värderingar som vi.

Väl mött!

sensus

Sensus regionala verksamhetsberättelse för 2018

Sensus region västra Sverige har bedrivit verksamhet i alla kommuner i Dalsland, Halland, Värmland och Västra Götaland och har fem lokalkontor – i Bengtsfors, Borås, Göteborg, Halmstad, Karlstad, Skövde och Uddevalla.

www.sensus.se

Bilder omslaget, sid 3 och 16: Kulturlabbets modeprojekt Modelejon & Katla. Mer om det på sid 4. Foto: Jeanette Frank och Jonas Nyström /Each and Other

Grafisk formgivning: Kristina Kroona, Sensus

Tryck: Norrmalmstryckeriet

Du hittar verksamhetsberättelsen för nedladdning på: sensus.se/vastrasverige

Där hittar du även årsredovisningen.

Hisingens modelejon till Musikhjälpen

Garnbollar, lakan och pärlplattor. Det är några av materialen som användes i modekollektionen "Modelejon & Katla".

Den 15 december intervjuades Lisa Liljeroth av GöteborgDirekt.

"DET SKA BLI JÄTTEKUL, första gången jag är med i TV", säger Lisa Liljeroth, arbetstagare på Kulturlabbet och en av skaparna bakom "Modelejon & Katla". "Men alla säger att jag är fantastisk och även om jag håller med om det gör det mig lite nervös."

Idag åkte hon tillsammans med en handfull andra från Kulturlabbet, Sensus dagliga verksamhet i Biskopsgården, till Lund för att gå in i Musikhjälpens glasbur på Stortorget.

Alla har rätt att funka olika

Årets tema är "Alla har rätt att funka olika" och när Musikhjälpen hörde av sig till Kulturlabbet och frågade om de ville vara med i direktsändning var de inte sena att tacka ja.

"Det är klart, det borde vara många med funktionsvariationer som är med när det är det temat", säger Malin Wallin som är designer och dramapedagog på Kulturlabbet. "De hade sett våra modebilder och ville att vi skulle komma och visa upp vår satsning."

Textilprojektet blev kläder

Det var under våren som arbetstagarna på Kulturlabbet började arbeta med ett textilprojekt. Först helt förutsättningslöst men efter ett tag blev det tydligt att många ville göra just kläder.

"Vi ville att alla skulle hitta lusten och kanalisera den", säger Malin. "Vi målade på stora tyger ihop och så blev det en kimono. En kille jobbade med pärlplattor som han limmade på textil, en älskade kungligheter och prinsessan Diana och gjorde tryck med henne, en tjej ville bara göra X och målade det".

När kollektionen var klar fick arbetstagarna på Kulturlabbet agera modeller i såväl fotostudio som i modevisning. Bilderna fick stor spridning i sociala medier och efter att kläderna visats upp i Musikhjälpen kommer en bollkrage av garn att auktioneras ut för att samla in pengar till funktionsvarierade i låg- och medelinkomstländer.

Lisa gjorde några av garnbollarna och agerade dessutom modell när klänningen förevigades.

"Den är lite varm men när man tar av sig den så blir man kall igen. Den är jätteskön på kroppen så den är nog säljbar, säger hon. Jag vill dela med mig till dem som har Downs syndrom i fattiga länder. Jag vill att de ska kunna leva som de vill, precis som jag gör".

TEXT: Lina Persson, GöteborgDirekt.se
BILD: SR:s bildarkiv

Musikhjälpen

Musikhjälpen sändes 10 - 16 december från Stortorget i Lund. Temat var Alla har rätt att funka olika. Musikhjälpen är ett insamlingsevenemang som funnits i Sverige sedan 2008. Musikhjälpen sänder direkt i 144 timmar i P3 och i SVT/SVT Play. Tillsammans med Radiohjälpen uppmärksammas och samlas pengar in till en undanskymd mänsklig katastrof.

Läs mer: musikhjalpen.se

Kulturlabbet

Kulturlabbet är en arbetsplats för bild- scen och ordkonströrer med intellektuella funktionsnedsättningar.

Läs mer: kulturlabbet.se

Om Modelejon & Katla

En grupp på Kulturlabbet har arbetat med mode. Genom att sy, sticka, virka, riva, tejpa, måla, trycka och så vidare, skapades en kollektion med plagg som kom att heta Modelejon och Katla. Under Musikhjälpen auktioneras ett av plaggen, en mäktig bollkrage ut som fick in över 12.000 kr.

Fler bilder från projektet finns på omslaget, sid 3 och 16.

Modevisning

Kulturlabbet höll en bejublad modevisning i glasburen, riktigt succé! Den rev ner applåder!

#METOO

#NÖDVÄRN

Det handlar om att omsätta värderingar i praktiken

KATHARINA VON SYDOW, ordförande i Polisförbundet Väst menar att "såväl förbundets arbete mot sexuella trakasserier som de förtroendevaldas bemötande av varandra måste bli bättre". Hon lyfter frågan i en motion på Polisförbundets kommande kongress.

"Det här handlar om att omsätta våra värderingar i praktiken. Vi har till exempel på Polisförbundet Väst tillsammans med Sensus västra Sverige, tagit fram en utbildning i likabehandling/värderingar som alla våra förtroendevalda har gått, och som arbetsgivaren i Region Väst nu visat intresse för och börjat använda för sina anställda. Jag skulle gärna se att den utbildningen användes nationellt", säger Katharina.

Utbildning utifrån #nödvärn

"Det är jätteenkelt. Utbildningsdeltagarna får utgå från berättelser från polisens Metoo-upprop, #nödvärn, och reflektera över

hur de skulle agera om situationen uppstod som fackligt förtroendevalda. Det kan handla om sådant som kan hända på vilken arbetsplats som helst, en klapp

” Utbildningsdeltagarna får utgå från berättelser från #nödvärn, polisens Metoo-upprop, och reflektera över hur de skulle agera om situationen uppstod.

på stjärten eller kommentarer och andra former av kränkande/otillbörligt beteende. Målet är att de förtroendevalda ska få en ökad medvetenhet för att kunna finnas där när medlemmarna behöver facketts stöd", säger Katharina.

Syftet med insatsen var att få en bild av problematiken inom organisationen, få syn på sina egna utgångspunkter samt kraft och

mod att agera.

Efter att en utbildningsidé tagits fram prövades den på en större grupp förtroendevalda från de 8 förbundsområdesstyrelserna inom Polisförbundet Väst. Gruppens uppdrag var att genomföra workshopen och samtidigt utvärdera den. Några förändringar gjordes och därefter var nästa steg att varje förbundsområdesstyrelse tillsammans med Sensus utförde insatsen. Utbildningen genomfördes för i stort sett samtliga Polisförbundets förtroendevalda. Sensus har även genomfört utbildningen för en sektion inom polisen.

Nu filas det på en fortsättning på utbildningen för att inte förlora farten i likabehandlingsarbetet. "Jag hoppas självklart på att Sensus vill fortsätta att var en del i vårt arbete med denna viktiga fråga", säger Katharina.

#NÖDVÄRN

I december 2017 överlämnades ett stort antal berättelser till rikspolischefen från ett slutet upprop inom #metoo-rörelsen, #nödvärn. Förundersökning inleddes i ett sextiotal ärenden. Samtliga förundersökningar är nu nedlagda av åklagare. Källa: polisen.se

Katharina von Sydow, ordförande i Polisförbundet Väst

#METOO

Me too-rörelsen (av engelska me 'jag' och too 'också'), globalt upprop mot sexuella trakasserier och övergrepp. Rörelsen har genomgående syftat till att lyfta fram sexuella trakasserier och övergrepp mot kvinnor. Dessa har i hög utsträckning tidigare tystats ned och större skuld har lagts på den person som utsatts än på den som begått övergreppet. Källa: ne.se

Samspel

Muciserande där nya kontakter knyts

I APRIL SAMLADES nära 300 körsångare i åldrarna 20-80 år tillsammans med musiker och solister för att repetera på lördagen och ge konsert på söndagen i Karlstad. Formen heter Körkarameller och är skapad av körledaren Mats Backlund.

”Att samlas så här är fantastiskt roligt”, säger Mats som leder stor-kören. ”Människor som aldrig skulle ha träffats annars får mötas, musicera och knyta nya kontakter”. Det märks inte minst i pauserna då det finns utrymme att lära känna sina nya körkompisar.

Och det är mötet som är det viktiga. Att samla körsångare från olika körer på det här sättet ger så många möjligheter till utveckling men också utmaningar. ”Varje körsångare är lika mycket värd och jag ser det som min uppgift som ledare att lyfta alla och ge energi. Då får man ut det bästa ur helheten”, säger Mats.

En process och ett samspel

En tid innan stor-kören träffas har alla fått noter för att kunna öva. När alla sångare och musiker sedan ses på lördagen händer något spännande. Mats lyssnar in och får avgöra hur musikerna ska spela. ”Det blir en process för att skapa samspel. Det kan vara vissa partier där musikerna behöver stötta en viss stämma eller partier där de bara behöver kompa. Och det behövs väldigt bra musiker för

det och det har jag haft förmånen att ha”, berättar Mats. Vid varje konsert har även en etablerad artist funnits med och sjungit med kören och även gjort solonummer. ”Sonja Aldén är ett exempel på artist som varit med och som passat väldigt bra in i och förstått sammanhanget”, berättar Mats.

Mats är väldigt glad över att ha samarbetat med Sensus med Körkarameller. ”Det har varit ett jättegott samarbete. Sensus har ett så brett kontaktnät för körer, en väldigt god plattform. Det är en styrka att göra saker tillsammans, samarbetet växer av det. Körkarameller hade inte kunnat nå ut till deltagare och publik på samma sätt utan Sensus. Körer kan få ett väldigt bra stöd av Sensus”, tycker Mats.

Att växa i utmaningen

Åsa Sterner har varit med i BAST-kören ända sedan starten och deltagit i stort sett allt som Mats hittat på. Såsom Sanger för Livet och Körkarameller.

”Vad gäller Körkarameller så är det en av de roligaste evenemangen. Så spännande att träffa medlemmar från andra körer och i alla olika åldrar, musikalisk bakgrund och olika goa dialekter!”, berättar Åsa.

Hur är det då som körsångare att sjunga med så många nya människor?

”I början brukar alla vilja stå bredvid en körkompis från den egna kören

och man kan till och med vara van att ha en viss plats när kören ställer upp. Då kan det faktiskt vara lite läskigt att ”tvingas” byta plats och att få nya körmedlemmar intill. Men det är egentligen väldigt utvecklande och jag tror man växer en hel del med det. Det är inte farligt att gå utanför sin ”comfort zone” och oftast märker man att det blev ju riktigt bra. Huvudsaken är ju att vi alla får sjunga! Det mår vi ju så gott av”, säger Åsa.

”Också spännande och utmanande att lära sig nya sånger och arrangemang under ganska kort tid. Det kräver en del förkunskap och bra körledare för att få ihop det. Man får släppa annat man har i tankarna och vara här och nu! Tror även att vi alla mår bra av detta. Jag kan varmt rekommendera att delta i Körkarameller för den som har möjlighet. Att få sjunga ihop med andra ger så mycket energi och glädje och samtidigt är det så kul att kunna glädja de som lyssnar. Jag känner att det brukar vara väldigt uppskattat hos publiken – tror det syns att vi har roligt. Genuin glädje och leenden smittar!”, avslutar Åsa.

I september 2019 finns en ny chans att uppleva Körkarameller. Då i Kristinehamns kyrka. Håll utkik!

Effekter av körsång

Att sjunga i kör en gång i veckan ger en långvarig och gynnsam omställning av kroppens hormonsystem. Körsångare som sjunger tillsammans i en halvtimme rapporterar ökade positiva känslor och samtidigt stiger oxytocinhalten i saliv hos dem. Oxytocinet anses spegla en känsla av gemenskap. Det dämpar oro och ångest. Källa: F&F 9/2016

Sensus och körer

Körer i Sensus erbjuds bland annat: Fortbildning för körledare och inspirationsdagar och kurser för körsångare. Rabatter på inköp av pappersnoter. Deltagare i Sensus kurser eller utbildningar är försäkrade via en olycksfallsförsäkring. Möjlighet att öva stämmor hemma med hjälp av ScorX.

Läs mer: sensus.se/kor

Mats Backlund

Mats är bland annat kör- och sångpedagog, lärare på Musikhögskolan Ingesund och kyrkomusiker.

TEXT: Kristina Kroona, Sensus

BILD: Hans Flyman

Det finns så mycket att skriva om

Therese leder skrivarcirklar

MED FOKUS PÅ BERÄTTARGLÄDJE leder Therese Loreskär uppskattade skrivarcirklar i Halland. Roliga, korta skrivövningar skapar grunden i kreativt skrivande.

Therese är väl bekant med folkbildningens kraft. Som tonåringen var hon själv med i en förening där de själva ordnade kurser och läger varje månad.

”Det gav mig en stark grund. Jag tror på att alla människor mår bra av att hitta sammanhang. Man kan lätt tro att jag som cirkelledare är den som lär ut allt till mina deltagare. Men inte alls. Det är ett givande och tagande och jag lär mig en massa varje gång. Mitt eget skrivande mår så bra av att tillbringa tid med de här talangfulla kvinnorna”, berättar Therese.

Skrivarcirkeln som arrangeras i samarbete mellan Harplinge-Steninge pastorat och Sensus, består av sju kvinnor i olika åldrar som träffats i två år nu med tre till fyra träffar varje termin. ”Vi träffas på lördagar mellan klockan 10 och 15. Det är ett långt pass, men ärligt talat hade vi behövt ha ännu längre. Det finns så mycket att skriva om”, säger Therese.

Hur är det då att samla en grupp människor som inte känner varandra? ”Helt fantastiskt! Vi har alla blivit som vänner nu och i julas träffades vi hemma hos en av deltagarna på julknyttis. Att skriva kan vara väldigt förlösande. Gamla sorger, trauman kommer upp och vi värnar alla om varandra. Det som kommer fram i cirkeln stannar också där. Vi både skrattar och gråter vid varje träff”, berättar Therese.

Rollen som cirkelledare

”Min roll är att vara den där personen som säger åt deltagarna att de visst kan när deras självförtroende sviker, och att ge deltagarna svåra skrivuppgifter. I min grupp fokuserar vi enbart på skrivglädje. Grammatiken får stå tillbaka. Min grundtanke är att alla kan skriva. Med det sagt finns det vissa deltagare som är grymt duktiga på grammatik och svenska

språket” konstaterar Therese.

”Sensus håller i allt administrativt, vilket är otroligt skönt. Dessutom är min kontakt på Sensus, Bettan, en inspirationskälla i sig. Hennes pepp är ovärderligt!”, skrattar Therese.

Deras berättelser förtjänar att hitta vingar

”Att få träffa andra likasinnade. I vårt fall få träffa andra som inte heller kan få nog utav bokstäver och ord, kan vara det roligaste i hela världen”, säger Therese. ”Jag är så otroligt stolt över mina deltagare. Nu har vi hållit på i två år och deras utvecklingskurva är enorm. Vi har tillsammans skrivit en kyrkogårdssaga till Harplinge-Steninge pastorat. Den kommer ut våren 2019. Dessutom jobbar jag för att hitta ett sätt att finansiera en antologi med ett urval av deltagarnas noveller. Deras berättelser förtjänar att hitta vingar och bli till glädje för andra utanför cirkeln.”

TEXT: Kristina Kroona, Sensus

BILD: Johanna Lundqvist, Nolsa creio

TALA BOK - TALA LIV

Under våren 2019 leder Therese även en uppskattad bokcirkel i Gullbranstorps församlingssgård. Över en varm kopp te/kaffe med fralla samlas gruppen och diskuterar boken utifrån metoden Tala bok - tala liv.

Scouter gör världen bättre!

Demokratijamboree i Karlstad

Den 9-11 november höll Scouterna sin fjärde Demokratijamboree i Karlstad. Det blev en helg fylld av demokrati, inspiration, utmaningar, kompisar, möten och gemenskap. Helgen innehöll två delar. Dels Scouterernas stämma där alla scoutkårens representanter fattade beslut om Scouterernas framtid och dels ett utökad program med workshops, utställningar och andra festligheter – Demokratijamboree. Det var Scouterernas största arrangemang under året och samlade cirka 1000 scouter från hela Sverige, både ombud och deltagare.

Tema - de globala målen för hållbar utveckling

Demokratijamboreen genomströmdes av temat de globala målen för hållbar utveckling, vilket både inspirerade helgen och Scouterernas strategiarbete. I planeringen av Demokratijamboreen fanns Linnéa Lundblom från Sensus med i programgruppen. Hon hade till uppgift att ta fram åtta föreläsningar på temat.

”Av cirka 1000 deltagare var hälften ombud och övriga hade möjlighet att få veta mer om hållbarhet, prova på Scouterernas folkhögskola eller grupputveckling”, berättar Linnéa. I pauserna

fanns även Sensus med på ett torg med organisationer som står Scouterna nära. Där kunde besökarna få veta mer om samarbetet mellan Scouterna och Sensus och göra egna knappar där man själv fick bestämma budskap och utseende.

”De som tyckte det var jätteroligt och fick reda på saker de inte visste om samarbetet”, berättar Linnéa.

Ett samhälle präglat av mångfald och respekt

Efter helgen hälsade Scouterernas styrelse genom ordförande Britta och Gustaf via Scouterernas hemsida:

”Engagerat har vi träffats, diskuterat och reflekterat för att utveckla vår rörelse och verksamhet så fler ska få uppleva scouting och för att den ska vara så bra att en inte kan tänka sig något roligare, mer spännande eller mer utvecklande. Extra roligt under stämman var att vi slagit flera rekord. För första gången var fler än hälften av alla ombud under 25 år. Av alla ombud var hälften det för första gången. Tillsammans bidrar vi till att Sverige blir ett samhälle präglat av mångfald och respekt – något som är mer relevant än någonsin.”

TEXT: Kristina Kroona, Sensus

BILD: Nathalie Malic, Scouterna

Känslan

Här var uppdraget att komma på tre saker man gillar på tre saker man gillar med sig själv, sätta sitt tumavtryck på väggen och sedan skriva en av sakerna man kommit på och därefter reflektera över hur ofta man ger sig själv en komplimang.

När författarsamtalen på Se människan-seenen var slut var det bara att hänga på Samtal fortsätter-skylden. Jimmy Nilsson, Sensus, var en av de som visade vägen.

Tillsammans på Bokmässan

Ett lustfyllt och nyfiket samarbete där 1+1 blev 3

I ÅR DELADE Sensus och Scouterna monter på Bok- och biblioteksmässan. Mitt bland förlag och tryckerier fanns vi med scouting, böcker, våra folkbildningstips samt ett lyckohjul som besökarna entusiastiskt snurrade på. Visst förstod vi att det skulle väcka uppmärksamhet men inte att det skulle bli så uppskattat. Det som hjulet stannade på ledde in till en övning för att prova på scouting.

Mycket förenar Sensus och Scouterna, inte minst värdegrundsmässigt "En skulle kunna lägga våra identiteter över varandra och de skulle till väldigt stor del spegla varandra", berättar Linnéa Lundblom, verksamhetsutvecklare på Sensus.

Vi skapar något tillsammans

Så när idén kom att dela monter med Scouterna fanns det en god grund för gott samarbete och en nyfiken möjlighet att förstärka varandras budskap. Inte minst mässans tema "Respekt – mobilisering mot rasism och intolerans" var något klockrent våra organisationer står bakom. "Vi ville skapa något tillsammans och det kändes verkligen möjligt redan från början", minns Linnéa.

Närvaron på bokmässan föregicks av mycket gemensamt arbete under våren. Sensus och Scouterna jobbade tillsammans fram syftet med montern och

lämpliga aktiviteter för att bli synliga i bruset på mässan.

"Jag och Malin Wallén, regional utvecklingschef på Scouterna, västra Sverige, hade ett första spånmöte med Kajsa Urge, programansvarig på Scouterna, där vi kom fram till vad vi ville förmedla med montern. Sedan fortsatte jag och Malin att ta fram montern, med mycket stöd från Kristina Kroona, kommunikatör, på Sensus. Vi hittade övningar i Scouternas aktivitetsbank. Vi hade många samtal om huruvida vi skulle ha någon försäljning i montern, men kom fram till att vi ville flytta fokus från köpa till uppleva", berättar Linnéa.

"Jag såg fram emot att vara med och skapa en monter som skulle skapa nyfikenhet kring scouting. Att synas på bokmässan var en chans att visa bredden av vår verksamhet genom att lyfta scoutprogrammet, vår pedagogiska metod på ett lekfullt, tillgängligt sätt", säger Malin.

Ett fint teamwork

"Jag skulle beskriva det som ett lustfyllt och kreativt teamwork mellan Scouterna och Sensus. Vi bollade idéer och hittade lösningar som successivt förbättrades tills vi hittade en riktigt bra helhet. Det var fantastiskt roligt att se hur mycket glädje Scouternas lekfulla och tänkvärda aktiviteter

skapade bland Sensus personal som inte vanligtvis jobbar med scouting. Jag imponerades av Sensus mässvana och hjälpsamma medarbetare. Det var ett fint teamwork på plats där vi fick ett fint utbyte mellan organisationerna", minns Malin.

Glädje, nyfikenhet och förvåning

De som besökte montern välkomnades in i en scoutskjortebå värld med inslag av sensusrött. Ett landskap som präglades av upptäckarglädje. Ett lyckohjul, kategoriserat utifrån Scouternas fem utvecklingsområden: gruppen, tanken, känslan, kroppen samt tro och livsfrågor, ledde in till aktiviteterna. Prova på-stationerna skulle vara utvecklande, roliga och enkla samt avslutas med en kort reflektion.

"Det var mycket glädje, nyfikenhet och kanske förvåning. Att vi bjöd på aktiviteter som var lekfulla och tänkvärda utan att sälja något gjorde montern unik. Efter att ha deltagit i aktiviteterna blev en hel del intresserade av våra metoder och några blev nyfikna på böckerna och materialet vi visade upp", säger Malin.

"Och visst var det en häftig upplevelse när en besökares telefon ringde i montern och han sa "kan jag ringa dig senare, jag håller på och skriver på en vägg vad jag gillar med mig själv", minns en av montervärdarna.

SCOUTERNA OCH SENSUS

Scouterna är Sensus näst största medlemsorganisation och samverkar inom många olika områden. Det kan exempelvis handla om att skapa studiecirkel kring terminsprogrammet, hajken eller andra äventyr som är på gång. Det kan också handla om att Scouterna och Sensus tillsammans utvecklar programmaterial, genomför utbildningar eller samverkar kring demokratijam-

boreen. Sensus kan också vara ett komplement till de utbildningar som Scouternas folkhögskola erbjuder. All samverkan och utveckling har den enskilde scoutens behov i fokus.

SENSUS FINNS MED PÅ MÄSSAN

för att skapa möten. Möten med de vi redan samarbetar med, de som vill samarbeta med oss och de som vill veta mer om oss. Dessa möten möjliggör även en

utveckling av oss själva. Tillsammans blir vi bättre.

SE MÄNNISKAN

Sensus fanns även i Svenska kyrkans monter Se Människan. Där fick besökarna tips på möjliggörande metoder för goda samtal.

SAMTAL FORTSÄTTER

När författarsamtalen på Se människan-scenen var slut fanns möjlighet att fortsätta reflektera

över det som just sagts. Det var bara att hänga på Samtal fortsätter-skylden.

BOK- OCH BIBLIOTEKSMÄSSAN

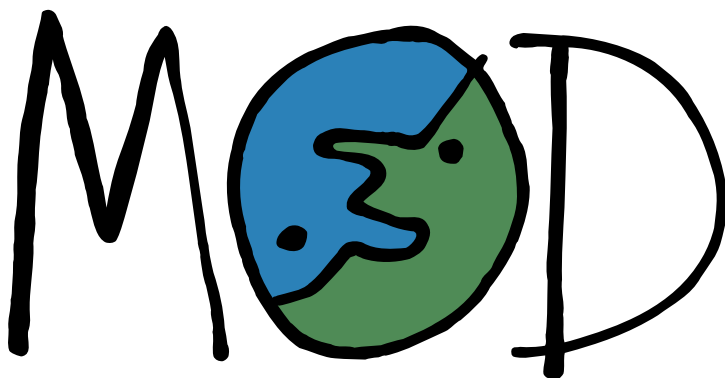
Bokmässan är Nordens största mötesplats för bok- och biblioteksbranschen.

Läs mer: bokmassan.se

TEXT: Kristina Kroona, Sensus
BILD: Scouterna och Sensus

Mångfald och dialog

Att se människan före hotbilden

MOD-KURS FÖR VÅRDFÖRBUNDET

Modet behöver ögon så väl som armar, lyder ett ordspråk från Skottland. Citatet stämmer också bra på konceptet MOD, där både värdering, ord och handling är i fokus. MOD står för Mångfald och dialog och är ett metodmaterial som syftar till att skapa ett delaktigt, jämlikt och socialt hållbart samhälle med utgångspunkt i mänskliga rättigheter. Sensus erbjuder MOD-kurser i flera olika sammanhang. I december hade

Sensus en MOD-kurs för Vårdförbundet under två dagar. Deltagarna utmanades bland annat med värderingsövningar och gruppövningar.

MOD

MOD vill bidra till en samhällsutveckling där människor med olika världsuppfattningar, livstolkningar och livsstilar kan leva sida vid sida utan diskriminering och förtryck, ett socialt hållbart samhälle. MOD utgår från alla människors lika

värde och rättigheter enligt FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna.

MOD-kursen pågår i en eller flera dagar, den kan också utformas som en studiecirkel med flera träffar. Det är viktigt att gruppen är densamma under hela processen. I samtal, gruppövningar, idéstormar och rollspel arbetar man med hjälp av gruppen med sina egna värderingar. Till hjälp finns främst deltagarnas egna erfarenheter som man delar med varandra, men också ett flertal pedagogiska hjälpmedel samt en utbildad MOD-ledare.

Samtalen behandlar även deltagarnas förmåga att hantera konflikter - att se människan före hotbilden.

Läs mer: sensus.se/mod

Tvärfackligt

Frukostföreläsningar utifrån gemensamma frågor

TEXT: Katarina Wallgren, Sensus

UNDER ÅRET TESTADES ett nytt tvärfackligt koncept. I kontakten med fackförbunden identifierades många gemensamma frågor och vi ville pröva att erbjuda en tvärfacklig mötesplats på Sensus i Göteborg. För att få till samverkan på riktigt var utbildarna från fackförbunden eller från våra andra samarbetspartner.

Engagerade deltagare

Deltagarna är nöjda och engagerade – de får nya perspektiv genom att lyssna på förtroendevalda från andra förbund samt utökar sitt egna nätverk.

Uppskattade föreläsningar

Valberedningens arbete med Hyresgästföreningen, otillåten påverkan med Polisförbundet,

konfliktingripande med Per Herngren och förhandlingsteknik med Vision Göteborg

Det här gör vi igen!

Eftersom vi fått ett positivt gensvar planerar vi att återkomma med nya ämnen i formatet frukostföreläsning för fackligt förtroendevalda under 2019!

Tillsammans för inkludering

Kultur- och integrationsmässan i Uddevalla

SPÄNNANDE SEMINARIER, möten med människor från olika kulturer, prova på-aktiviteter och musik. Det var några av inslagen på den två dagar långa Kultur- och integrationsmässan i oktober på Bohusläns museum.

”Alla som medverkar på mässan har det gemensamt att de har en vilja till integration och en vilja att inkludera olika människor i sin verksamhet. Vi har en väldigt bredd bland utställarna, det är studieförbund, kyrkor, föreningar, fackförbund och kommunala verksamheter i en härlig blandning”, säger Linnea Lindgren, på Uddevalla kommun, samordnare för mässan.

Ett av studieförbunden som var på plats var Sensus. Förutom planering och förberedelse tillsammans med övriga medverkande var Daniel Petré, Anette Johansson och Marcus Nilsson från Sensus på plats.

Frågor som är viktiga för sensus

”Studieförbunden i Uddevalla är viktiga för kontakten med alla ideella föreningar. Det kändes både naturligt och viktigt att vara med och eftersom dagen tog upp många frågor som är viktiga för Sensus. Det handlar till exempel om mångfald, integration och hur vi kan vara med och skapa ett samhälle

där fler känner sig välkomna och hittar en plats där de kan utvecklas”, säger Daniel.

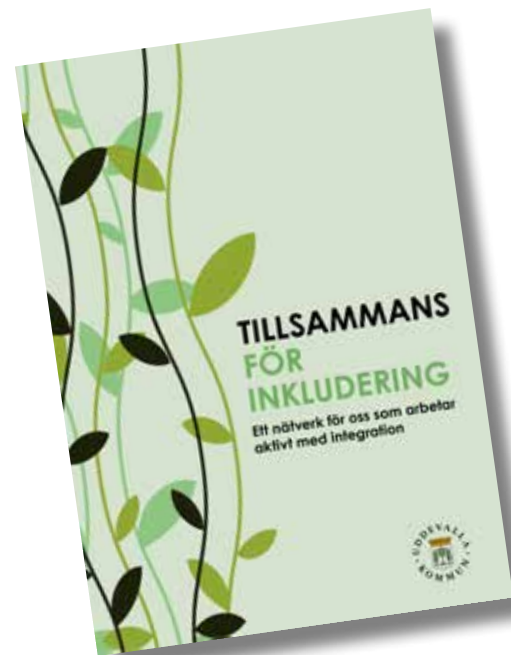
Under dagen ordnade Anette och Daniel Fördomsstolen, en metod för att reflektera över normer och fördomar.

”En person sitter i fördomsstolen. Några andra får kryssa för vilka egenskaper, intressen med mera som de tror stämmer in på personen. Det är ett lekfullt men lite utmanande sätt att komma i kontakt med våra egna fördomar om varandra och blir en bra start på samtal om var vi får våra idéer om varandra och hur vi kan synliggöra normer som begränsar. Många samtal landade också i frågor om kultur och tradition”, berättar Anette.

Mötesplatser som behövs

Förutom lördagen, då Sensus tillsammans med ett 30-tal andra utställare mötte allmänheten, arrangerades också en heldag på fredagen för skolelever, politiker och föreningar.

”Då gjordes grupparbeten om hur olika aktörer tillsammans kan skapa ett bättre samhälle för oss som bor och lever här. Förutom nyfikna samtal kom många bra tankar om vilka mötesplatser som behövs i Uddevalla”, avslutar Daniel.

NÄTVERKET

Kultur- och integrationsmässan anordnas av nätverket Tillsammans för inkludering och Bohusläns museum. Nätverket består av studieförbund, kyrkor, föreningar, fackförbund, kommunala verksamheter och privatpersoner.

Läs mer: uddevalla.se/inkludering

TEXT: Kristina Kroona, Sensus

BILD: Sensus

FÖRDOMSSTOLEN
Anette Johansson, Sensus

TYPISKT SVENSKT

Marcus Nilsson från Sensus höll föreläsningen Typiskt svenskt där han tillsammans med deltagarna i rummet resonerade om vad olika personer egentligen menar med begrepp som svensk identitet, kultur och svenska normer. Med färskare exempel från diskussioner i media kopplat till frågor om migration och möten mellan olika kulturer blev det ett spännande samtal med publiken.

TYPISKT SVENSKT
Marcus Nilsson, Sensus

Broderi och integration

Syr ihop skapande med svenska språket

UNDER 15 VECKOR samlades kvinnor från flera olika språkbakgrunder på Textilmuseet i Borås för att handarbeta och träna det svenska språket.

”Jag fick lära mig skapa något från början, jag är mycket intresserad av hantverk”, berättar en deltagare. En annan berättar att hon ”var mycket glad att delta i projektet” och att ”det var en unik upplevelse att få träffa alla de snälla deltagarna”.

Nål och tråd förenar

Med det gemensamma intresset broderi kunde gruppen samlas och utbyta erfarenheter.

”Nål och tråd förenar oss över etniska och kulturella gränser och blir lätt att relatera till. Den praktiska språkinläringen sker varje gång man exempelvis ber någon räcka en sax. På så sätt be-

fästs vardagliga ord och fraser”, berättar Mira Lindh Bodiroza som lett gruppen.

En plattform för utveckling

Med ekonomiskt stöd från Västra Götalandsregionen och folkbildningens metoder möjliggjordes en plats för kvinnor med olika etnisk och kulturell bakgrund att mötas kring det gemensamma hantverkskunskandet.

”Vi ville skapa möten mellan människor som sällan möts och en plattform där det är självklart att kvinnor är betydelsefulla, kompetenta och har en viktig plats i samhället. Vår förhoppning var även att projektet skulle skapa nya relationer, att nya sammanhang skulle uppstå och ge ett bestående värde för dem som deltagit”, berättar Lena Sjöberg, verksamhetsutvecklare

på Sensus.

Projektet avslutades med en utställning på Textilmuseet i år. Där kunde man ta del av allt gruppen sytt och broderat under projektet samt träffa personerna bakom nål och tråd.

Både deltagare och ledare kommer att sakna projektet nu när det är slut och hade gärna sett en fortsättning. ”Det finns mycket potential bland kvinnorna. Om vi på sikt hade kunnat bilda ett socialt kooperativ hade de kunnat arbeta mera medvetet med produktframtagning. Det känns vemodigt och tomt. Jag saknar onsdagarna”, avslutar Mira.

TEXT: Kristina Kroona, Sensus

BILD: Mira Bodiroza Lindh

NY I SVERIGE

Sensus stödjer asylsökandes språkinläring och delaktighet i samhällslivet. Genom studiecirkel i svenska, samhällsinformation och kultur erbjuds asylsökande möjlighet att fördjupa sina kunskaper om det svenska samhället. Studiecirkelna bedrivs i samarbete med flera olika organisationer och föreningar vilket skapar nya möten och sammanhang för deltagarna. Vi stödjer även våra samarbetspartners med utbildningar, material och nätverk.

Läs mer: sensus.se/nyisverige

MIRA BODIROZA LINDH som var ledare i gruppen, är brodös, projektledare, idéagent, destinationsutvecklare, inspiratör, föreläsare slöjduvecklare och eventmakerska.

Läs mer: mirabodiroza.com

Agabi öppnar dörren till svenska språket

Svenska på schemat tisdagar och torsdagar i Kronoparkskyrkan

Öppet hus. Hayder Mohammed och Amal Almehti har Christina Sandén som lärare under svenskundervisningen i Kronoparkskyrkan i Karlstad på tisdagar och torsdagar. "Vi har lärt oss mycket", säger de.

KLOCKAN HAR JUST passerat tio på tisdagsförmiddagen, men innanför portarna till Kronoparkskyrkan i Karlstad sjuder det redan av liv. Ett 70-tal män och kvinnor har samlats för att lära sig svenska.

"Vi startade svenskundervisningen i början av 2015", berättar samordnaren Christina Sandén, medan hon visar oss runt i. Tittar in i rummen och hälsar på elever och lärare. Alla är här på frivillig basis.

Samtal, gemenskap och djup koncentration fyller bokstavligen varenda vrå i lokalerna. Språken som talas är många men alla kurser är på svenska.

"30-140 personer från ett tiotal länder är inskrivna och det brukar komma runt 70-80 varje gång. Det är inte bara asylsökande utan även nyanlända och sådana som gått på SFI, men inte använt sin svenska så mycket. Vi har också studenter från universitetet", säger Christina Sandén.

Sex grupper

Till en början var det tre grupper. "Men när den stora tillströmningen av flyktingar kom ett halvår senare var vi beredda", berättar hon. Nu har man utökat till sex grupper. "Vi har delat in eleverna utifrån kunskapsnivå", säger Christina Sandén, som själv har hand om dem som kommit längst. Och många reser långt. "Vi har elever från Bjälverud, Bäckhammar, Säffle, Grums och Sunne".

Från 20 år och uppåt

Till Agabi söker sig människor i åldern 20 år och uppåt. En del har med sig sina barn som ännu inte börjat skolan.

"Vi har barnvakt, så att de vuxna ska ha möjlighet att delta i undervisningen", säger Christina Sandén.

Några har varit med från starten, andra har bara hunnit vara här några gånger.

Hayder Mohammed började för tre månader sedan. Han

åker hit från Grums tillsammans med vänner.

"Jag har lärt mig mycket här", berättar han.

Han kommer ursprungligen från Irak och modersmålet är arabiska. Han har bott i Sverige i drygt tre år men vet inte om han kommer att få stanna permanent. Här på Agabi går han i den grupp som kommit längst med svenskan.

"Grammatiken och uttalet är det svåraste. Ibland så glömmer man ord", säger han.

Tolk eller lärare

I samma grupp går Amal Almehti. Hon var lärare i engelska hemma i Syrien. Sedan tre år bor hon tillsammans med sin man och barn på Kronoparken. Hon läser SFI på distans, men tycker att undervisningen i kyrkan nästan ger mer.

"Här kan man kontakta personalen och man får prata och lyssna. Jag har också lärt mig mycket om Sverige och

svenska traditioner", berättar hon. Så småningom hoppas hon kunna jobba som lärare eller tolk i Sverige.

Gemenskapen viktig

Under en period kunde de som ville få göra praktiska saker tillsammans. Exempelvis baka eller syssla med något hantverk, för att på så sätt ta till sig språket.

"Vi hade även en grupp med föräldrakunskap. Men nu har vi återgått till ren svenskundervisning", säger Christina Sandén.

Men det handlar inte bara om det. Den som behöver kan få hjälp med kontakter med myndigheter, skrivelser och annan stöttning.

Gemenskapen är viktig och varje gång man träffas fikar man tillsammans. I dag, torsdag, träffas man för sista gången för säsongen.

"Då ska vi som hjälper till här lussa för de andra", säger Christina.

TEXT: Marianne Eriksson **BILD:** Helena Karlsson, Nya Wermlands-Tidningen

GRUPPEN AGABI

Namnet är hämtat från kopternas språk och betyder kärlek. Deltagarna lär sig svenska språket och bildar sig i samhällsorientering.

STÖD TILL VERKSAMHETEN

Verksamheten stöts av Sensus och Bilda (eftersom det är en samarbetskyrka) som fungerar som bollplank och inspiratörer. Studieförbunden hjälper även till med material. Exempelvis "Meningsfull väntan", ett studie-cirkelmateriale för målgruppen asylsökande.

Läs mer: meningsfullvantana.se

Verksamheten i siffror

Statsbidragsberättigad verksamhet - översikt

(Ny regionindelning från och med 2018)

Verksamhetsform	Antal arrangemang		Antal deltagare		Antal studietimmar	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Studiecirklar	4 785	4 846	33 330	33 787	273 719	280 644
Annan folkbildningsverksamhet	1 774	1 848	28 678	29 075	64 640	64 083
Kulturprogram	6 605	7 305	440 559	491 425	59 445	65 745
SUMMA	13 164	13 999	502 567	554 287	397 804	410 472

Styrelsen

Gunnel Johansson, ordf
Jan Cedmark, vice ordf
Ann-Marie Ericson
Jan Kesker
Ann-Kristin Falkeby
Brith Holm
Curt Levin
Sven-Inge Kristensson
Cecilia Haldner
Ingrid Kåwe
Frida Telleborn (Unionen)
Sune Svensson, valberedningen

Vi har vuxit

Antal arrangemang

2017 2018
13 164 13 999

Antal deltagare

2017 2018
502 567 554 287

Antal studietimmar

2017 2018
397 804 410 472

Resultaträkning

Föreningens intäkter	2018	2017
Deltagar- och försäljningsintäkter	29 257	29 037
Bidrag	65 495	60 613
Övriga intäkter	1 299	876
Medlemsavgifter	0	7
Summa föreningens intäkter	96 050	90 533
Föreningens kostnader		
Material och externa verksamhetstjänster	-21 196	-19 755
Övriga externa kostnader	-26 324	-25 956
Personalkostnader	-48 817	-44 820
Av- och nedskrivningar	-241	-59
Summa föreningens kostnader	-96 578	-90 590
Verksamhetsresultat	-528	-57
Resultat från finansiella investeringar		
Finansiella intäkter	-	-
Finansiella kostnader	-44	-82
Summa resultat finansiella investeringar	-44	-82
Resultat efter finansiella poster	-572	-139
Årets förlust	-572	-139

För detaljerad redovisning hänvisas till:

sensus.se/vastrasverige

2018 års resultat- och balansräkning var vid tryck ej ännu beslutad.

Balansräkning

	2018-12-31	2017-12-31
Tillgångar		
Anläggningstillgångar		
Materiella anläggningstillgångar		
Inventarier	806	358
Finansiella anläggningstillgångar		
Långfristiga värdepappersinnehav	40	40
Summa anläggningstillgångar	846	398
Omsättningstillgångar		
Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	2 630	2 357
Övriga kortfristiga fordringar	17 409	15 042
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	2 078	2 678
	22 117	20 077
Kassa och bank	-1 875	-2 940
Summa omsättningstillgångar	21 088	17 137
Summa tillgångar	21 088	17 535
Eget kapital och skulder		
Eget kapital		
Balanserat kapital	3 555	3 694
Utg kapitaltillskott	-556	0
Årets resultat	-572	-139
	2 427	3 555
Kortfristiga skulder		
Skuld till kreditinstitut	-	-
Leverantörsskulder	6 096	5 236
Skatteskulder	-54	-119
Övriga kortfristiga skulder	2 669	895
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	9 950	7 968
	18 661	13 980
Summa eget kapital och skulder	21 088	17 535

Vi bejakar människans livslånga lust till utveckling och lärande. Bildning är förmåga att tolka, reflektera och sätta samman kunskap till ny kunskap. Sensus ger plats för möten där flera tolkningar lever sida vid sida i respekt för varandra. Tillsammans med våra medlemsorganisationer, samarbetsparter och deltagare skapar vi och finns med där mötesplatser för bildning utvecklas.

Läs mer: sensus.se/om-sensus

sensus